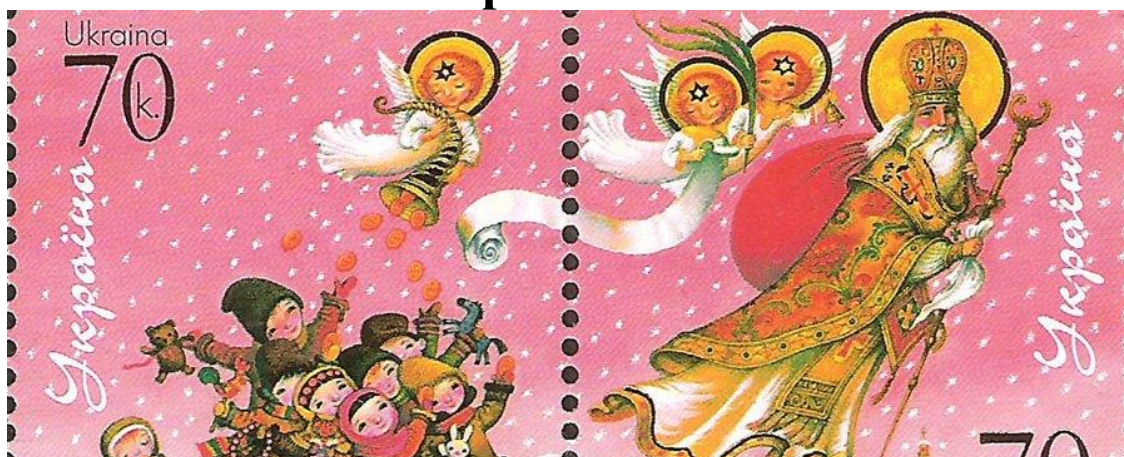

День святого Миколая: історія свята, традиції та прикмети

День святого Миколая є невід’ємною частиною української культури та історії, знати яку не лише важливо, а й цікаво. Нині традиція святкувати цей день відроджується по всій Україні, а дітлахи нетерпляче чекають подарунків на 19 грудня. У школах напередодні свята проводяться уроки, на яких дітей вчать писати святому листа, а найбільше за все у цей день шануються прояви турботи про нужденних.

Однак доволі багато людей не знають, ким був Миколай та чому його канонізували. У пам’ять про милосердя святого ми вирішили розповісти про це детальніше.

Ким був святий Миколай

За історичними переказами Миколай народився десь між 270 та 286 роками нашої ери в місті Патарі на півострові Лікія, який є територією сучасної Туреччини. Хлопчик був єдиним сином Феофана та Нони — заможних і глибоко віруючих людей. Саме тому вони з перших днів ростили Миколая в релігійній атмосфері й похрестили його одразу після народження, що в ті часи було рідкістю.

Миколай виріс і став аскетичною та щедрою людиною, яка в будь-який час могла прийти на допомогу нужденним. З часом він переселився до міста Мира, воліючи присвятити себе науці, і саме там його дядько-єпископ висвятив Миколая у священники.

Незабаром після того, як хлопець досяг повноліття, його батьки загинули. А Миколай витратив свій великий спадок на допомогу іншим людям, приносячи час від часу до будинків бідняків їжу, теплі речі, іграшки тощо.

Усі добрі справи Миколай робив таємно, але одного разу городяни вистежили його. Коли всі в місті дізнались, хто здатен на такі милосердні вчинки, вони обрали Миколая єпископом — у 325-му році він відвідав Перший Вселенський Собор у Нікеї, який звів імператор Костянтин Великий.

За життя Миколай встиг зробити чимало добрих справ. Він визволяв полонених, рятував невинних від смертної кари, неодноразово допомагав бідним на суші та в морі. Завдяки цьому навколо Чудотворця з'явилася велика кількість легенд, і з часом Миколай став одним із найважливіших християнських святих.

Але ще більше добрих справ приписують святому вже після його смерті в 342 році. Вважається, що його мощі зцілювали хворих, тому церква канонізувала Миколая, а люди стали шанувати його як заступника та

Чому День святого Миколая святкують двічі на рік

Різдвяна поштова марка з нагоди Дня святого Миколая | Фото: Wikipedia

Можливо, дехто з вас не знає, що День святого Миколая святкують не лише 19 грудня (в день його смерті), а й 22 травня, коли мощі Чудотворця перемістили до міста Барі, що в Італії. У народі це травневе свято ще називають “літнім” Миколаєм. Існує цікава притча, чому святому присвятили відразу два святкування на рік.

За легендою, після проливного дощу їхав дорогою бідний селянин. Його віз застряг у багнюці, і чоловік не міг витягти його самотужки, тому просив допомоги в перехожих. Першим на дорогу вийшов святий Касьян, але він відмовив селянину, бо поспішав на зустріч з Богом. Через деякий час повз ішов святий Миколай, який не замислюючись допоміг витягнути воза з багнюки.

Потім, коли обидва святих прийшли до Бога, той запитав у Миколая, чому він запізнився та весь брудний. Почувши історію, Бог запитав у Касьяна,

чому він не допоміг селянину. Той відповів, що не міг дозволити собі запізнитися на зустріч з Богом. І вирішив Бог, що оскільки Касьян не допоміг чоловіку, то славитимуть його люди лише раз на чотири роки (29 лютого), а Миколая Угідника, швидкого на допомогу, славитимуть двічі на рік.

Прикмети

Українська ікона перенесення мощів святого Миколая | Фото: Wikipedia

Якщо 19 грудня починає лити дощ — гарно вродить озимина. У разі сильного морозу або паморозі варто чекати на великий врожай та багатство.

Вважається, що Миколай приносить із собою Микольські морози, тому саме з 19 грудня зазвичай починається справжня зима. Якщо сніг випав ще до початку свята, вважається, що взимку буде холодно. Якщо було тепло, то зима, відповідно, теж буде теплою. Кажуть, що за кількістю снігу на 19 грудня можна передбачити, наскільки теплим буде 22 травня — на “літнього” Миколая.

Традиції

Хо́да Святого Миколая, Барі | Фото: Wikipedia

Традиція святкувати День святого Миколая з'явилася в середньовічній Німеччині, де батьки дарували дітям новий одяг, ласощі, іграшки та шкільне приладдя. Аби малюки повірили в чудеса Божого Угідника, дорослі підкладали їм подарунки таємно, вночі. З Німеччини звичай шанувати Миколая розповсюдився на сусідні країни, зокрема на Польщу, звідки, скоріше за все, і перейшов на Правобережну Україну, яка тоді перебувала під Річчю Посполитою.

За іншою притчею, традиція класти подарунки під подушку та вішати шкарпетки на камін з'явилася, коли Миколай вирішив допомогти трьом сестрам, з якими через бідність ніхто не хотів брати шлюб. Миколай підкинув їм вночі невеличкі мішечки з золотом, які впали у шкарпетки, що сохнули біля камінної труби. Згодом Миколай продовжив робити подарунки всім нужденним, залишаючись при цьому непоміченим.

В Україні існує багато традиції святкування Дня святого Миколая. У селян на Слобожанщині було заведено збиратися разом після служби в церкві та варити пиво. Дітям цього дня готували особливе печиво — миколайчики. На Харківщині існував звичай святкувати триденні Миколині святки, готуючи кутю й узвар. На Поділлі чекали “полазника” — людину з позитивною енергією, яка першою має зайти до хати.

Образ Миколи Чудотворця

Ще однією доброю традицією є звичай миритися зі своїми ворогами: “На Микольщину клич друга, клич і ворога, обидва будуть друзі”. Дівчата, які готувалися йти під вінець, наводили лад у своїх скринях: готували одяг і прикраси, в яких мали зустрічати сватів.

Чоловіки мали першими прокинутися зранку, обійти свій двір, обов’язково нагодувати худобу та промовити: "Дай, Боже, добрий день. Щобись худібонька здорова була, та й я з тобою, ще й зі своєю жоною". Вважалося, що в іншому разі на сім’ю чекатиме велике горе. На Київщині худобу окроплювали свяченою під час служби водою і просили вберегти господарство й усю родину від біди та нещастя. Миколай також вважається покровителем бранців та подорожувальників і, зокрема, моряків.

З часом серед дітей з’явилася традиція надсилати святому листи, в яких вони перераховували добрі справи, просили вибачення за погані та просили подарунків. Цю традицію натеper перейняли й дорослі.

Вважається, що це свято – останній день, коли можна віддати всі борги, інакше сім’я в наступному році бідуватиме.

Шануймося і веселих свят!